

Чернецька О.В.

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
м. Дніпро, Україна*

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Будь-який підприємець в процесі господарської діяльності отримує певні доходи та формує відповідні витрати. Порівняння цих показників зумовлює відповідний фінансовий результат. Метою діяльності будь-якого підприємця є отримання позитивного фінансового результату, але ринкові умови господарювання, конкуренція, інфляційні процеси, а в останній час і карантинні заходи, на жаль, спричиняють і негативний результат діяльності. Отже, особливої актуальності набуває система менеджменту на підприємстві, яка б забезпечила аналіз зовнішніх і внутрішніх чинників та ризиків формування фінансового результату. Першоджерелом інформації для таких управлінських дій є система фінансового обліку доходів, витрат і фінансових результатів, на підставі якої будується система управлінського обліку фінансових результатів. Важливим є узгодження дій управлінського персоналу щодо формування інформаційних джерел для потреб менеджменту фінансових результатів суб'єктів підприємництва.

Бухгалтерський облік доходів, витрат і фінансових результатів включає процес формування первинної інформації (первинні документи), її узагальнення (зведені документи, регістри синтетичного і аналітичного обліку, відображення даних в системі рахунків бухгалтерського обліку) та формування відповідної звітності. Як правило, первинні документи складають в процесі здійснення господарської операції або одразу після її закінчення в ручному або автоматизованому вигляді.

Первинними документами з обліку витрат праці, предметів праці, засобів праці, адміністративних, збутових, інших операційних витрат можуть слугувати табелі обліку робочого часу, облікові лист праці і виконаних робіт, наряди на відрядну роботу, дорожні листи трактора, облікові листи праці і виконаних робіт, акти витрати насіння та посадкового матеріалу, акти витрати мінеральних, бактерицидних та органічних добрив, відомості витрати кормів, акти використання господарського інвентарю, розрахунки амортизаційних відрахувань, бухгалтерські довідки тощо. До первинних документів з обліку доходів від реалізації, інших операційних доходів можна віднести товарні накладні, товарно-транспортні накладні, акти наданих послуг, рахунки-фактури, бухгалтерські довідки тощо. Формування фінансового результату оформлюється бухгалтерським розрахунком чи бухгалтерською довідкою.

Управлінський облік, як правило, відбивається в внутрішній звітності, яка показує дійсний фінансовий результат підприємництва. Іноді така управлінська звітність дещо відрізняється від бухгалтерської звітності, оскільки містить дані для оптимізації процесу господарювання і оподаткування підприємця. Отже, метою управлінського обліку фінансових результатів має бути формування та передача інформації щодо діяльності підприємства управлінському персоналу для аналізу чинників і ризиків в системі менеджменту бізнесу для потреб підвищення позитивного фінансового результату, досягнення тактичних і стратегічних цілей господарювання або зниження розміру чи недопущення взагалі негативного фінансового результату.

Первинні документи є першоджерелом для розширеного аналізу, що дозволяє і здійснювати контроль процесу витрачання ресурсів заради уникнення зайвого і нерационального витрачання, та запропонувати шляхи підвищення суми доходів підприємця.

Узагальнення даних дає можливість розробити напрямки оптимізації рівня та структури витрат, вирішення проблемних питань при отриманні доходів підприємця. В процесі визначення фінансового результату менеджери отримують оцінку ефективності попередніх управлінських рішень та мають змогу зкорегувати оперативні рішення щодо підвищення розміру позитивного чи зниження негативного фінансового результату. Ефективний управлінський облік фінансового результату дає змогу використати зведені дані для пошуку альтернативних шляхів оптимізації фінансового результату за окремими його складовими для досягнення стратегічної мети підприємця. Тому актуальним є побудова такої системи управлінського обліку фінансових результатів, яка була б спроможна на отримання аналітичних даних, оперативність та придатність для факторного аналізу. В цьому контексті логічним є застосування синергетичного підходу до управлінського обліку фінансових результатів.

Вчені [3] виділяють декілька типів синергетичного ефекту. Проаналізуємо деякі з них в контексті управлінського обліку фінансового результату на підприємстві.

Побудова ефективної системи управлінського обліку фінансових результатів суб'єкта підприємництва на базі оперативного бухгалтерського обліку доходів і витрат дозволить підвищити якість інформаційних джерел для потреб менеджменту, в цьому випадку можна стверджувати про управлінський синергічний ефект, який дозволить знизити податкове навантаження, запланувати шляхи оптимізації рівня і структури виробничих та інших операційних витрат, розробити напрямки підвищення рівня доходів діяльності підприємства. При застосуванні окремої фіксації даних щодо господарських операцій в системі бухгалтерського обліку без узагальнення в розрізі необхідної деталізації інформації такого ефекту важко досягти. Система менеджменту також має активно залучати в своїй діяльності сучасні інформаційно-комунікаційні засоби та технології, зокрема соціальну мережу для потреб маркетингу, інтернет-джерела для інформаційного забезпечення, спеціальні програмні комплекси для ведення обліку, можливості комп'ютерного забезпечення для аналітичних процедур. В даному випадку виникає інформаційний синергічний ефект, в результаті використання точної та оперативної інформації з системи обліку, аналітичних даних (побудова графіків залежності фінансового результату від чинників та ризиків, здійснення факторного аналізу, розробка економіко-математичних моделей тощо). Такий ефект не буде відчуватись при неналежному інформаційному забезпеченні діяльності підприємця. Слід відзначити, що перераховані позитивні моменти синергетичного підходу вимагають злагодженої роботи фахівців, які володіють необхідними професійними знаннями і здібностями та мають відповідний досвід в галузі вирішення вузькоспеціалізованої проблеми. Кожен з працівників виконує свою роботу на високому рівні, а їх кооперація в системі менеджменту забезпечить синергічний ефект міжособистісної взаємодії.

Отже, система менеджменту на підприємстві має будуватись на даних управлінського обліку із застосуванням синергетичного підходу, що дасть можливість отримати синергетичні ефекти для оптимізації доходів, витрат і фінансових результатів підприємця.

Список літератури

1. Ковач М. Й. Синергетичний ефект як важливий фактор інноваційного розвитку економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2017. Випуск 1 (49). Т. 2. С. 84-89. URL: http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/49_2/49_84-89.pdf (дата звернення 27.04.2021).
2. Міхеєва О. Управлінський облік – 6 секретів для успішного рішення. URL: <https://msp-partners.com.ua/upravl%D1%96nskij-obl%D1%96k-v-chomu-sekret-usp%D1%96xu.html&cultureKey=uk> (дата звернення 27.04.2021).
3. Скіцько В. І. Аналіз та моделювання синергічного ефекту логістичних систем мікроекономічного рівня. *Проблеми економіки. Серія : Економіка та управління*

Якіміва В.С.

судовий експерт сектору економічних досліджень відділу товарознавчих, гемологічних, економічних, будівельних, земельних досліджень та оціночної діяльності, Одеський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС, м. Одеса, Україна

ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ З ПИТАНЬ ЩОДО НАРАХУВАННЯ ІНДЕКСАЦІЇ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Одним з принципів правового регулювання праці є право кожного працівника на одержання за неї винагороди, що забезпечує його гідне існування. В умовах високих темпів розвитку інфляційних процесів доходи населення мають тенденцію до зменшення. В якості заходів щодо забезпечення підвищення доходів населення виступає індексація грошових доходів, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг. Індексація грошових доходів є однією з основних державних гарантій щодо оплати праці. Індексації підлягають доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру [2].

Нині однією з актуальних проблем є відмова військовослужбовцям з боку військових частин в нарахуванні та виплатах індексації, посилаючись на те, що вона не є обов'язковою складовою грошового забезпечення та не входить до його складу. Деякі відмови базуються на основі аргументу щодо відсутності відповідних коштів. Нерідко внаслідок нечіткості у визначенні базового місяця для проведення індексації грошового забезпечення відбувається недоотримання військовослужбовцями доходів. Нажаль найчастіше військовослужбовці не намагаються вирішити питання на судовому рівні, однак закон на їх боці.

Військовослужбовці користуються усіма правами і свободами людини та громадянина, гарантіями цих прав і свобод, закріпленими в Конституції України та законах України, з урахуванням особливостей, встановлених цим та іншими законами [3]. А в умовах реформування Збройних Сил України та курсом на створення професійної армії особливим значенням є належний рівень грошового забезпечення військовослужбовців.

Грошове забезпечення військовослужбовців - це гарантоване державою достатнє матеріальне, грошове забезпечення в обсязі, що відповідає умовам військової служби, стимулює закріплення кваліфікованих військових кадрів. Грошове забезпечення визначається залежно від посади, військового звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби, кваліфікації, наукового ступеня і вченого звання військовослужбовця. До складу грошового забезпечення входять: посадовий оклад, оклад за військовим званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення [3].

Під час судового розгляду питань щодо нарахування та виплати індексації військовослужбовцям може виникнути необхідність у використанні спеціальних знань. У чинному Кримінальному процесуальному кодексі України визначено такі форми використання спеціальних знань, як консультації та роз'яснення спеціаліста (ст. 71, 360 КПК України), призначення експертизи (ст. 242-244, 332 КПК України) [1]. Одним із завдань економічної експертизи є визначення документальної обґрунтованості відображення в обліку операцій з нарахування та виплати заробітної платити, індексації та інших виплат.

Окреслимо основні вимоги та проаналізуємо основні нормативно-правові акти, які врегульовують питання індексації грошового забезпечення військовослужбовців: